

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<http://www.valodaskonsultācijas.lv/lv/questions/1041>

Jautājums	Vai jūnijā svinami Līgo svētki vai Jāņi ?
Atbilde	Svētku nosaukums ir Jāņi. Diena pirms Jāņiem, 23. jūnijs, ir Zāļu diena, un tās dienas vakaru dēvē par Zāļu vakaru vai par Jāņu vakaru. 24. jūnijs savukārt ir Jāņu diena. Te varam vilkt paralēles ar Ziemassvētkiem – 24. decembrī ir Ziemassvētku vakars, savukārt Pirmie Ziemassvētki ir nākamajā dienā. Ir vairākas versijas, kāpēc un kopš kura laika latviešu valodā Jāņus mēdz saukt par Līgo svētkiem (vai vienkārši par Līgo)*. Visticamāk, tas saistāms ar darbības vārda <i>līgot</i> nozīmi 'dziedāt Jāņu dziesmas', arī 'svinēt Jāņus'. Konstantīns Karulis raksta, ka darbības vārda „<i>līgot</i> nozīme 'dziedāt Jāņu dziesmas; līksmoties Jāņu naktī' izveidojusies ne vien saistījumā ar mitoloģiskajiem priekšstatiem vasaras saulgriežos, bet arī senajā izpratnē par dziedāšanu vai īpašu dziedāšanas veidu kā balss šūpošanu; semantiskas paralēles rāda verba [darbības vārda] <i>locīt</i> lietojums. Neatkarīgi no Jāņu tradīcijām <i>līgot</i> nozīmē 'dziedot gaviļēt'. Garlībs Merķelis 18. gadsimta beigās rakstīja, ka <i>līgot</i> ir „augstākajā pakāpē gaviļēt” .. No līgošanas kā gaviļēšanas izriet vārda <i>līgo</i> nozīme: tā ir verba locījuma forma, kas funkcionē kā dziesmu refrēns [piedziedājums] un reizē gaviļu sauciens.” Tātad Jāņos mēs līgojam jeb dziedam jāņudziesmas un līksmojamies. *Par šo jautājumu sastopams ne mazums rakstu, piemēram, portālos nra.lv, jauns.lv, tvnet.lv.
Avoti	Karulis, K. <i>Latviešu etimoloģijas vārdnīca</i>. I sēj. Rīga : Avots, 1992, 532.–533. lpp. Tēzauris: līgot² Jāņi. Latvijas kultūras kanons

